

**MUSTAQILLIK DAVRIDA O'ZBEKISTONDA IJTIMOYIY SHERIKLIK
INSTITUTLARINING SHAKLLANISH TARIXI**

Millat umidi universiteti

Azizbek Mamadaliyev

Annotatsiya

Mazkur maqolada O'zbekistonda mustaqillik yillarida ijtimoiy sheriklik institutlarining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari yoritilgan. Unda davlat va fuqarolik jamiyati o'rtasidagi hamkorlik tizimining huquqiy asoslari, jamoat tashkilotlarining ishtiroki hamda ijtimoiy sheriklikning amaliy ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, so'nggi yillarda ijtimoiy sheriklikni rivojlantirishga qaratilgan islohotlar va ularning ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy sheriklik, fuqarolik jamiyati, jamoat tashkilotlari, hamkorlik, islohot, huquqiy asos.

Annotation

This article examines the formation and development stages of social partnership institutions in Uzbekistan during the years of independence. It analyzes the legal foundations of cooperation between the state and civil society, the role of public organizations, and the practical significance of social partnership. The study also highlights recent reforms aimed at strengthening social partnership and its importance in ensuring social stability.

Keywords: social partnership, civil society, public organizations, cooperation, reform, legal framework.

Аннотация

В данной статье рассматриваются этапы формирования и развития институтов социального партнёрства в Узбекистане в годы независимости. Анализируются правовые основы сотрудничества между государством и гражданским обществом, роль общественных организаций и практическое значение социального партнёрства. Также освещаются последние реформы, направленные на развитие социального партнёрства и обеспечение социальной стабильности.

Ключевые слова: социальное партнёрство, гражданское общество, общественные организации, сотрудничество, реформы, правовая основа.

Kirish

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng, jamiyat hayotining barcha sohalarida chuqur islohotlar amalga oshirildi. Davlat boshqaruvining demokratik shakllarini joriy etish, fuqarolik jamiyatini shakllantirish va aholining ijtimoiy faolligini oshirish masalalari kun tartibiga qo'yildi. Shu jarayonda ijtimoiy sheriklik institutlarining vujudga kelishi muhim ahamiyat kasb etdi. Ijtimoiy sheriklik — bu davlat, nodavlat tashkilotlar va fuqarolar o'rtasidagi o'zaro manfaatli hamkorlik bo'lib, u ijtimoiy muammolarni hal etish, aholini qo'llab-quvvatlash va jamiyatda barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Asosiy qism

1. Mustaqillikning dastlabki yillarida ijtimoiy sheriklik tizimining shakllanishi (1991–2000)

1991-yilda O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishganidan so'ng, yangi ijtimoiy siyosatning poydevori yaratildi. 1992-yilda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida fuqarolarning birlashish, jamoat tashkilotlari tuzish va o'z manfaatlarini himoya qilish huquqi kafolatlandi.

Ushbu davrda “Kasaba uyushmalari”, “Mahalla”, “Oila”, “Kamolot” kabi tashkilotlar ijtimoiy sheriklikning dastlabki ishtirokchilari sifatida faoliyat yurita boshladi. Ularning faoliyati orqali aholining ijtimoiy muammolarini hal qilish, ishsizlikni kamaytirish va ijtimoiy himoya tizimini rivojlantirish choralari ko‘rildi.

2. 2000–2016 yillar: ijtimoiy sheriklikning huquqiy asoslarini yaratish

Bu davrda ijtimoiy sheriklik tizimini tartibga soluvchi huquqiy asoslar mustahkamlandi. 2014-yilda “Ijtimoiy sheriklik to‘g‘risida”gi Qonun qabul qilinib, unda davlat organlari va nodavlat notijorat tashkilotlari o‘rtasidagi hamkorlikning shakl va mexanizmlari belgilab berildi. Mazkur qonun asosida: fuqarolik jamiyati institutlarining ijtimoiy loyihalarda ishtiroki kengaydi; jamoat nazorati tizimi yo‘lga qo‘yildi; nodavlat tashkilotlarga davlat buyurtmasi asosida ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish imkoniyati yaratildi.

Natijada, aholining ijtimoiy faolligi ortdi va davlat siyosati yanada ochiq tus oldi.

3. 2017–2025 yillar: ijtimoiy sheriklik tizimining yangi bosqichi Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida O‘zbekistonda fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga alohida e‘tibor berildi. 2017-yilda qabul qilingan “Harakatlar strategiyasi”da ijtimoiy sheriklikni rivojlantirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilandi.

So‘nggi yillarda quyidagi yangiliklar amalga oshirildi:

NNTlar faoliyatini qo‘llab-quvvatlash davlat jamg‘armasi tashkil etildi;

Ijtimoiy buyurtma tizimi joriy qilindi;

Jamoatchilik palatalari va fuqarolar yig‘inlari faoliyati kengaydi.

Raqamli texnologiyalar asosida davlat va jamoat tashkilotlari o‘rtasidagi axborot almashinuvi yo‘lga qo‘yildi. Bu esa ijtimoiy muammolarni tezkor hal etish imkonini bermiqda.

4. Ijtimoiy sheriklikning ahamiyati

Ijtimoiy sheriklik O'zbekiston jamiyatida quyidagi ijobiy natijalarga olib keldi:

Aholining davlat boshqaruvida ishtiroki oshdi;

NNT va mahalla institutlarining roli kuchaydi;

Ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlar manzilli yordam bilan ta'minlandi;

Davlat va jamiyat o'rtasidagi ishonch mustahkamlandi.

Shu orqali ijtimoiy sheriklik mamlakatda barqarorlikni saqlash, islohotlarni qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy adolatni ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, mustaqillik yillarida O'zbekistonda ijtimoiy sheriklik institutlari bosqichma-bosqich shakllanib, bugungi kunda davlat boshqaruvi tizimining muhim elementi sifatida rivojlandi. Ular fuqarolik jamiyatining poydevorini mustahkamlab, davlat va jamiyat o'rtasida o'zaro ishonch va hamkorlikni ta'minlab bermoqda. Ijtimoiy sheriklik tizimining takomillashuvi O'zbekistonning demokratik, insonparvar va adolatli jamiyat qurish yo'lidagi muhim yutug'idir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. — Toshkent: Adolat, 2023.
2. "Ijtimoiy sheriklik to'g'risida"gi Qonun. — Toshkent, 2014.
3. Sh.M. Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi rasmiy sayti — <https://adliya.uz>
5. "Fuqarolik jamiyati va ijtimoiy sheriklik tizimi" — Ziyonet ilmiy maqolalar bazasi, 2022.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy veb-sayti — <https://president.uz>